

<http://blogs.iec.cat/sceh/>

I SIMPOSI TIR-FOR

De l'estudi del territori a la cartografia digital

Sala Pere i Joan Coromines

Institut d'Estudis Catalans. Carrer del Carme, 47 (08001 Barcelona)

Les grans possibilitats que ofereix la cartografia digital l'han convertida en una eina essencial per a la recerca i la divulgació del coneixement sobre el món romà. Els resultats de la recerca esdevenen exponencialment potents amb motiu de la col·laboració d'esforços. Cada cop és més clar que els objectius importants requereixen disposar de xarxes internacionals d'investigadors que tracin fites comunes i prenguin acords sobre la metodologia de treball.

En aquest context, té una importància especial el fet que els estudis de poblament, xarxes de comunicació i elements econòmics, de toponímia i topografia arqueològica, així com els estudis de territori i de paisatge, que són en la base de molts d'aquests processos cartogràfics, utilitzin metodologies consensuades per a poder interactuar i construir col·lectivament els mapes del món romà, explorant les enormes potencialitats de les dades obertes enllaçades (*linked open data*). Cal fer xarxa entre els diferents equips de recerca per a arribar a enteses en la traducció cartogràfica dels elements estudiats i, en aquest punt, fer una valoració de la investigació que es duu a terme i oferir un fòrum de diàleg.

Per aquestes raons, la Comissió Internacional per a la TIR-FOR convoca el primer Simposi TIR-FOR, un espai en què poder reflexionar i debatre sobre la interacció indissociable entre la recerca sobre poblament, territori i topografia arqueològica i la cartografia digital. Conseqüentment, el simposi està obert a la participació dels investigadors interessats en aquesta temàtica.

DILLUNS, 26 D'OCTUBRE DE 2020

8:30 h *Inauguració del simposi:*

Joandomènec Ros, president de l'Institut d'Estudis Catalans, IEC

Josep Guitart, president de la Comissió Internacional TIR-FOR

SESSIÓ 1. PRESENT I FUTUR DEL PROJECTE INTERNACIONAL TIR-FOR

PRESIDEIX: **Josep Maria Palet** (Institut Català d'Arqueologia Clàssica, ICAC)

8:40 h *Ponència.* «The new digital TIR-FOR project».

Marta Prevosti (ICAC-IEC), **Pau de Soto** (ICAC), **Núria Romaní** (ICAC - Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), **Ada Cortés** (Universitat de Roma La Sapienza - ICAC) i **Josep Guitart** (IEC)

9:10 h «International World Map: a history spanning centuries».

Luisa Migliorati, **Laura Ebanista** i **Ilaria Trivelloni** (Universitat de Roma La Sapienza)

9:40 h *Pausa cafè*

10:00 h «TIR-FOR Romania. State of research».

Florin-Gheorghe Fodorean (Universitat Babeş-Bolyai)

10:30 h «Mapping the barbarian world - outline of the issues».

Judyta Rodzińska (Universitat Jagellònica)

11:00 h «From map to gazetteer and back again».

Georgios Zachos (Academy of Athens, Research Center for Antiquity) i **Vyron Antoniadis** (National Hellenic Research Foundation, Institute of Historical Research)

11:30 h «Le projet TIR-FOR et la Carte Nationale des Sites Archéologiques et des Monuments Historiques».

Fathi Bejaoui i **Moèz Achour** (Institut Nacional del Patrimoni de Tunísia)

12:10 h DISCUSSIÓ

SESSIÓ 2. MAPES DIGITALS DEL MÓN ROMÀ I APLICACIONS ESPECIALITZADES

PRESIDEIX: **Luisa Migliorati** (Universitat de Roma La Sapienza)

12:40 h *Ponència.* «Digital Maps and historical gazetteers: function and importance for digital historical research».

Johan Åhlfeldt (Universitat de Göteborg)

13:25 h DISCUSSIÓ

13:40 h *Dinar*

PRESIDEIX: **Florin-Gheorghe Fodorean** (Universitat Babeş-Bolyai)

15:00 h «From 'Flatland' to the real world. Archaeological mapping in the digital age».

Jacopo Turchetto (Universitat de Pàdua)

15:30 h «Reconstructing Medieval Landscapes: the Austrian Research Project *Tabula Imperii Byzantini* and its Work in Western Anatolia».

Andreas Külzer (Austrian Academy of Sciences, Division of Byzantine Research)

16:00 h «AdriAtlas - Atlas informatisé de l'Adriatique antique».

Francis Tassaux (Institut Ausonius – Universitat Burdeus-Montaigne)

16:30 h «Aquitaviae, projet de carte dynamique participative des voies de l'Aquitaine romaine».
Clement Coutelier i **François Didierjean** (Institut Ausonius - Universitat Burdeus-Montaigne)

17:00 h «Viator-e. The roads of the Western Roman Empire».
Pau de Soto (ICAC)

17:30 h *Pausa cafè*

18:00 h PRESENTACIÓ DELS PÒSTERS

PRESIDEIX: **Núria Romaní** (ICAC-UAB)

PÒSTERS

«Digital resources for mapping the population movement in the Roman Empire».

Jesús Ignacio Jiménez Chaparro i **Alicia Ruiz Gutiérrez** (Universitat de Cantàbria, Grup AHIR)

«Multi-sensor and multi-temporal mapping of the Roman city of Pollentia (Alcúdia, Mallorca): the ARCHREMOTELANDS project approach».

Eduard Angelats (Centre Tecnològic de Telecomunicacions de Catalunya, CTTC/CERCA - Geomatics division), **Francesc C. Conesa** (ICAC), **Catalina Mas Florit** (Universitat de Barcelona, UB - Equip de Recerca Arqueològica i Arqueomètrica ERAAUB), **Marc Salom** (investigador independent), **Miguel Ángel Cau Ontiveros** (UB-ERAAUB)

«Big Earth Data and multi-temporal vegetation trends in north-western Mallorca: implications for the optimal monitoring of archaeological cropmarks».

Francesc C. Conesa (ICAC), **Eduard Angelats** (CTTC/CERCA - Geomatics division), **Catalina Mas Florit** (UB-ERAAUB), **Agustin Lobo** (Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera - CSIC), **Miguel Ángel Cau Ontiveros** (UB-ERAAUB)

«The contribution of the digital cartography to the reconstruction of the ancient walls of *Brundisium*».

Giovanna Cera (Universitat de Salento)

«La lettura del paesaggio antico per la definizione dell'*Ager Hatrianus* interno. Il *pagus* di Cellino Attanasio».

Davide Mastroianni (Grup de Recerca del Mezzogiorno Medieval, GRIMm)

DIMARTS, 27 D'OCTUBRE DE 2020

SESSIÓ 3. ELS ESTUDIS DE PAISATGE, POBLAMENT I TOPOGRAFIA ARQUEOLÒGICA I LA CARTOGRAFIA DIGITAL

PRESIDEIX: **Georgios Zachos** (Academy of Athens, Research Center for Antiquity)

8:30 h *Ponència*. «Anàlisi del paisatge integrat: més enllà de la distribució de jaciments».
Héctor Orengo i **Josep M. Palet** (ICAC, Grup de recerca GIAP)

9:15 h DISCUSSIÓ

9:25 h «Landscape archaeology in northern Dacia. Potaissa and its surroundings».

Florin-Gheorghe Fodorean (Universitat Babeş-Bolyai)

9:55 h «Geospatial-economic studies and archaeological data analysis applied to ancient viticultural landscapes. The case of Laetanian Roman wine, *Hispania Citerior Tarraconensis*».

Antoni Martín Oliveras i **Victor Revilla** (UB-CEIPAC), **Lisa Stubert** (Universitat de Potsdam - Institute of Environmental Sciences and Geography) i **Sebastian Vogel** (Leibniz Institute for Agricultural Engineering and Bioeconomy, ATB)

10:25 h *Pausa cafè*

PRESIDEIX: **Judyta Rodzińska** (Universitat Jagellònica)

10:45 h «Assentaments militars romans del nord-est de la *Hispania Citerior* (Catalunya i la vall de l'Ebre) en les primeres etapes de la romanització. Estudi del cas i proposta de caracterització i identificació».

Laia Catarineu (UAB)

11:15 h «La realización de mapas de densidades para la investigación del poblamiento antiguo. El entorno del Bajo Guadalquivir (SO de España) entre los siglos II y IV d. C. como caso de estudio».

Luis-Gethsemaní Pérez-Aguilar (Institut d'Arqueologia - Mèrida, CSIC - Junta de Extremadura)

11:45 h «Dehesa de Bolaños y Cortijo de Frías. Análisis histórico-arqueológico e interpretación de su paisaje en época romana».

Francisco Javier Catalán González (Universitat de Cadis)

12:15 h «The Calore river: Settlements and Roads in the Roman Time».

Pierfrancesco Izzo (Investigador independent) i **Giuseppina Renda** (Universitat de Campania Luigi Vanvitelli)

12:45 h «The territory of Roman Barcino: methodological advances applied to the study of a centuriated landscape».

Josep Maria Palet (ICAC), **Maria Jesús Ortega** (ICAC) i **Carme Miró** (Servei d'Arqueologia de Barcelona)

13:15 h *Dinar*

PRESIDEIX: **Ada Cortés** (Universitat de Roma La Sapienza - ICAC)

14:45 h «Rescue archaeology data and GIS redefining a classical town: the Roman city of Palma (Mallorca, Balearic Islands)».

Bartomeu Vallori Márquez (UB-ERAAUB)

15:15 h «Modellazione e analisi dei geodati per la ricostruzione del paesaggio di Privernum (Priverno, Lazio, Italy)».

Francesca Carinci (Universitat de Roma La Sapienza) i **Antonio Leopardi** (Universitat de Salento)

15:45 h «Munigua (Villanueva del Río y Minas, Sevilla)».

Thomas Schattner (Institut Arqueològic Alemany)

16:15 h «*Peltuinum*. City and landscape between tradition and new techniques».

Dario Canino i **Alessandro Vecchione** (Universitat de Roma La Sapienza)

16:45 h *Pausa cafè*

PRESIDEIX: Pau de Soto (ICAC)

17:05 h «Las vías pecuarias medievales del Baix Montseny y el método del camino óptimo».

Marc Ferrer Fernández (UB)

17:35 h «Factors de localització de les comunitats monàstiques del Penedès medieval».

Marçal Díaz Ros (UB)

18:05 h «Integrating historical cartography, written accounts and satellite images for the reconstruction of past landscapes: the case of Madayi (Kerala, India)».

Marco Moderato (Universitat de Chieti-Pescara)

18:35 h CONCLUSIONS I CLAUSURA DEL SIMPOSI

→ Les comunicacions seran de 20 minuts, seguides de 10 minuts de discussió.

→ Les llengües del simposi són el català, l'espanyol, l'anglès, el francès i l'italià.

ORGANITZACIÓ:

Institut d'Estudis Catalans (IEC), Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC) i Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH)

COMITÈ CIENTÍFIC:

Josep Guitart (IEC)

Marta Prevosti (ICAC-IEC-SCEH)

Luisa Migliorati i Laura Ebanista (Universitat de Roma La Sapienza)

Fathi Bejaoui i Moez Achour (Institut Nacional del Patrimoni de Tunísia)

Judyta Rodzińska-Nowak (Universitat Jagellònica i Acadèmia Polonesa de les Arts i les Ciències)

Mihai Bărbulescu (Universitat Babeş-Bolyai i Romanian Academy)

Florin-Gheorghe Fodorean (Universitat Babeş-Bolyai)

Georgios Zachos (Acadèmia d'Atenes, Centre de Recerca de l'Antiguitat)

Núria Romaní (ICAC-UAB)

Ada Cortés (Universitat de Roma La Sapienza - ICAC)

Pau de Soto (ICAC)

Antoni González Senmartí (URV-ICAC)

Ferran Arasa (Universitat de València - IEC)

Josep M. Palet i Hèctor A. Orengo (ICAC)

<<https://tir-for.iec.cat/>>

Inscripcions <<https://www.iec.cat/jornades/tirfor2020.asp>>

Contacte <sceh@iec.cat>